

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/44/2022
Identifikačné číslo spisu:	1416210802
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1416210802.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. X. Z., B., narodenej X. J. XXXX, Z., N. X, prechodne bytom Z., V. XX, zastúpenej advokátom Mgr. Filipom Šoltýsom, Spišská Nová Ves, Nad Medzou B-16, proti žalovanému T. N., narodenému X. F. XXXX, Z., N. X, zastúpenému advokátom Mgr. Andrejom Maarom, Bratislava, Dunajská 6, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/180/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2021 sp. zn. 3Co/179/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 13. marca 2019, sp. zn. 22C/180/2016 zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného k nehnuteľnostiam - bytu č. 13 vo vchode N. X na 2. poschodí bytového domu N. X, XX, XX; W. X, súpisné číslo XXXX, ktorý je v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom pre katastrálne územie N. O. zapísaný na liste vlastníctva číslo XXXX (ďalej len „byt resp. spoločná nehnuteľnosť“), vrátane podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 9708/591115-in a spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 19416/1773345-in žalobkyne a o veľkosti 9708/1773345-in žalovaného k pozemkom reg. „C“, na ktorých je bytový dom postavený, a to parc. č. XXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 262 m², parc. č. XXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 270 m², parc. č. XXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 264 m², parc. č. XXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 971 m², parc. č. XXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 122 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor pre okres Bratislava IV, obec Z. - m. č. N. O., katastrálne územie N. O. a zrušené podielové spoluvlastníctvo vyporiadal tak, že všetky uvedené nehnuteľnosti prikázal v celosti do výlučného vlastníctva žalobkyne (výrok I.) a uložil jej vyplatiť žalovanému 60 000 eur za jeho podiel na vyporiadavanom podielovom spoluvlastníctve do 60 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni z širšieho

vyporiadania spoluvlastníctva 3 500 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.) a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť z širšieho vyporiadania spoluvlastníctva žalovanému 3 607,49 eura do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok V.); žalobkyni priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok VI.), o ktorej súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok VII.).

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol, že strany sporu uzatvorili dňa 24. januára 2012 dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov, predmetom ktorej bolo vyporiadanie ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov s tým, že spoločné nehnuteľnosti si vyporiadali tak, že žalobkyňa sa stala ich spoluvlastníčkou v podiele 2/3-iny a žalovaný v podiele 1/3-ina; zostatok hypotekárneho úveru budú splácať podľa splátkového kalendára spoločne a nerozdielne. Z vyhlásenia o nájomnom z 9. novembra 2015 prvoinštančný súd zistil, že žalovaný sa zaviazal za užívanie 2/3-in bytu od 1. decembra 2015 platiť žalobkyni nájomné 350 eur mesačne s tým, že náklady na energie dodávané do bytu nie sú súčasťou nájomného a tieto bude platiť žalovaný. Z prehľadu pohybov na účte žalovaného vo O. F.. M., (č. I. 70) zistil, že žalovaný od decembra 2015 do decembra 2016 uhradil žalobkyni 4 450 eur a z prehľadu pohybov na účte žalovaného vo O. F.. M., (č. I. 75), že žalobkyňa od januára 2015 uhradila na účet žalovaného 714,29 eura za úver v Č., F.. M.. Uhradenie predčasnej splátky hypotekárneho úveru v Č., F.. M., žalovaným potvrdzoval výpis z jeho účtu v Č., F.. M. (č. I. 76). Z vyhlásenia žalovaného o vysporiadaní hypotekárneho úveru z 9. novembra 2015 mal za preukázané, že žalovaný považoval záväzok žalobkyne po rozvoje manželstva plynúci z hypotekárneho úveru v Č., F.. M., ktorého dlžníkmi bol so žalobkyňou spoločne a nerozdielne, a ktorý splatila žalobkyňa v 2/3-inách, vrátane mesačných splátok za august až október 2015 a predčasnej splátky celého úveru, voči nemu za vysporiadaný. Z prehľadov platieb žalovaného podľa výpisu z účtu v banke prvoinštančný súd zistil, že tento od januára 2016 uhrádzal všetky náklady spojené s užívaním predmetného bytu. Z príjmového pokladničného dokladu vystaveného G. V. z 11. októbra 2018 zistil, že žalovaný zaplatil za opravu kotla v byte 506 eur. Z inzercie nehnuteľností v novinách a na internete z mája až júla 2017 (č. I. 103) mal za preukázané, že ceny nehnuteľností v Z. - N. O. o úžitkovej ploche 90 a 100 m² sa pohybovali od 179 000 eur do 302 000 eur, byty na N.I. ulici od 179 000 eur do 197 400 eur. Z ocenenia nehnuteľnosti realitnou kanceláriou RIEŠIME BÝVANIE (č. I. 134-135) po ohliadke bytu zistil, že by ho bolo možné ponúkať na predaj za 175 000 eur až 185 000 eur. Zisťovanie ceny bytu znalcom súd prvej inštancie považoval za nehospodárne a za nepotrebné, a preto tento návrh žalobkyne zamietol. Návrh zamietol aj preto, že bol podaný po uplynutí lehoty poskytnutej súdom. K námietke žalovaného, že všeobecnú hodnotu nehnuteľností môže určiť len znalec prvoinštančný súd poukázal na ustanovenie § 206 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) s tým, že realitnú kanceláriu, resp. realitnú maklérku možno považovať za osobu spôsobilú predložiť v danej oblasti odborné posúdenie. Pokiaľ išlo o inzeráty nehnuteľností predložené žalovaným, konštatoval, že nešlo o celé inzeráty vrátane fotografií a textu o dispozícii nehnuteľnosti, jej vybavenia, prípadne ďalších doplnkových údajov, a preto nemal možnosť posúdiť a porovnať tieto inzercie s ďalšími inzerciami predloženými žalobkyňou. K žiadosti žalovaného o priznanie vyššej náhrady za jeho podiel kvôli zlému zdravotnému stavu, prvoinštančný súd uviedol, že zlý zdravotný stav by mohol byť dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý by podľa ustanovenia § 142 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) podielové spoluvlastníctvo nezrušil, čo by však vyžadovalo návrh žalovaného na zamietnutie žaloby a zachovanie doterajšieho spoluvlastníckeho vzťahu. Žalovaný však uvedené nežiadal a jeho zdravotný stav súd pri určovaní výšky primeranej náhrady nemohol vziať do úvahy a vychádzal tak, len z výšky jeho spoluvlastníckeho podielu. Žalobkyni uložil povinnosť vyplatiť žalovanému jednu tretinu zo zistenej ceny vyporiadavaných nehnuteľností, t. j. 60 000 eur v lehote 60 dní, ktorú považoval za dostatočnú na zabezpečenie finančnej náhrady.

1.2. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobkyne na 3 500 eur voči žalovanému a nároku žalovaného na 12 637,78 eura zo širšieho vyporiadania spoluvlastníctva, poukázal na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej „súd pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva prikázanim veci jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu, túto náhradu stanoví zodpovedajúcim podielom z obvyklej ceny bez toho, aby túto upravoval s ohľadom na vzájomné pohľadávky alebo kompenzačné námietky strán. V

pripade, ak niektorá zo sporových strán žiada započítať výlučne ňou vynaložené investície do vyporiadavanych nehnuteľností, jedná sa o tzv. vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle. Nárok na ich náhradu vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia a započítanie možno namietat až proti existujúcemu nároku“. Vyhlásenie žalovaného o nájomnom za 2/3-iny spoluvlastníckeho podielu z 9. novembra 2015 súd prvej inštancie nepovažoval za nájomnú zmluvu a nestotožnil sa ani so žalovaným, že ide o zmluvu podľa zákona č. 98/2014 Z. z. o krátkodobom nájme bytu. Považoval ho za dohodu účastníkov konania o užívaní nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve a o náhrade za nadužívanie veci, podľa ktorej bol žalovaný povinný žalobkyni platiť za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu po celú dobu užívania nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný platil žalobkyni za užívanie jej podielu na nehnuteľnostiach náhradu, a to až do decembra 2016 a od januára 2017 do októbra 2017, kedy jej za užívanie neplatil, z čoho vznikla žalobkyni voči žalovanému pohľadávka 3 500 eur, ktorú zohľadnil v rámci širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti.

1.3. Časťou nároku žalovaného na priznanie náhrady príspevku 4 450 eur, ktorý žalobkyni poskytoval v období od 12/2015 do 12/2016 sa prvoinštančný súd nezaoberal, pretože tento vylúčil na samostatné konanie. Keďže žalobkyňa nenamietala voči nároku žalovaného na náhradu výdavkov vynaložených žalovaným na hypotekárny úver súd tento považoval za dôvodný, nárok na náhradu 3 789,17 eura za predčasné splatenie hypotekárneho úveru aj za žalobkyňu považoval za čiastočne dôvodný. V konaní nebolo sporné, že žalovaný 23. novembra 2015 splatil zvyšok hypotekárneho úveru 5 683,77 eura a s ohľadom na dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania z 24. decembra 2012, konkrétne, že hypotekárny úver budú splácať spoločne a nerozdielne, má žalovaný podľa názoru súdu prvej inštancie nárok na to, aby mu žalobkyňa nahradila polovicu z 5 683,77 eura, t. j. 2 841,89 eura, a nie na 2/3-iny, ako to tvrdil žalovaný. Nárok žalovaného preto považoval za dôvodný v časti 2 841,89 eura a vo zvyšnej časti (947,28 eura) žalobu zamietol. Za dôvodný považoval aj nárok žalovaného na náhradu 337 eur, za nevyhnutnú opravu kotla, za ktorú žalovaný 11. októbra 2018 zaplatil 506 eur, čo žalobkyňa nepoprela. Na základe uvedeného prvoinštančný súd uložil žalobkyni v rámci širšieho vyporiadania spoluvlastníctva vyplatiť žalovanému sumu 3 607,49 eura (428,60 eura + 2 841,89 eura + 337 eur).

1.4. Návrh žalovaného aby súd uložil žalobkyni povinnosť nahradit' mu 2/3-iny zo všetkých zálohových platieb za byt do času, pokiaľ bola žalobkyňa vlastníčkou 2/3 podielu k bytu, a to 1 533 eur za platby správcovskej spoločnosti, 1 504 eur za platby za plyn, 590 eur za platby ZSE, a. s., za obdobie od 01/2016 do 10/2018, nepovažoval prvoinštančný súd za dôvodný a vzhľadom na vyhlásenie o nájomnom za 2/3-iny spoluvlastníckeho podielu z 9. novembra 2015, v ktorom sa žalovaný zaviazal na platenie nájomného 350 eur žalobkyni s tým, že náklady na energie nie sú súčasťou nájomného a tieto bude platiť žalovaný. Namietku žalovaného, že žalobkyňa na podpísanie vyhlásenia o nájomnom za 2/3 spoluvlastníckeho podielu 9. novembra 2015 využila jeho zlý zdravotný stav, súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú, pretože na preukázanie tohto tvrdenia nenavrhol vykonanie dokazovania a teda neuniesol dôkazné bremeno k tomuto tvrdeniu. Na záver prvoinštančný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na podanie žalovaného doručené súdu 20. februára 2019 a listiny, ktoré boli k nemu priložené neprihliadal z dôvodu, že toto podanie bolo súdu doručené až po tom ako na pojednávaní 11. februára 2019 vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil len za účelom vyhlásenia rozsudku. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, ktorá mala vo veci plný úspech, priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom prihliadol na to, že žalobkyňa sa pred podaním žaloby snažila usporiadať spoluvlastnícke vzťahy so žalovaným dohodou.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. júna 2021 sp. zn. 3Co/179/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II. a III. potvrdil. Rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku (V.) zmenil tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému sumu 947,29 eura do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšnej časti ho rozsudok potvrdil. Žalobkyni priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. K odvolacej námietke žalovaného, ktorý tvrdil, že v danej veci sú dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v jeho nepriaznivom zdravotnom stave a že je na bývanie v byte odkázaný odvolací súd uviedol, že žalovaný poukazoval na svoj zdravotný stav s cieľom získať vyššiu náhradu ako zodpovedá jeho podielu na spoluvlastníctve a nie ako na argument pre nezrušenie podielového spoluvlastníctva. Súd prvej inštancie sa napriek tomu zaoberal vyjadrením žalovaného o jeho zdravotnom stave a vyhodnotil ho tak, že samotný diabetes mellitus 1. stupňa bez ďalšieho nie je dôvodom pre nezrušenie spoluvlastníctva, proti čomu žalobca v odvolaní nenamietal. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní rovnako správne zohľadnil vyjadrenie žalobkyne, že predmetný byt bude užívať s rodinou a to, že žalovaný v konaní navrhoval, aby bol byt prikázaný do jej výlučného vlastníctva. Ďalšie dôvody, ktoré mali byť podľa žalovaného zohľadnené pri rozhodovaní, a to, že pre svoj zdravotný stav potrebuje bývať v N. O., kde má lekárov a že za priznanú náhradu nemá možnosť zaobstarať si v N. O. ani jednoizbový byt, i v prípade, ak by bola ich intenzita vyhodnotená ako mimoriadne vysoká, by mohli viesť podľa odvolacieho súdu k nezrušeniu spoluvlastníctva, nie k zvýšeniu náhrady za podiel na majetku, pretože tá je jednoznačne určená podielom na spoluvlastníctve veci a v tejto výške (1/3) aj žalovanému bola priznaná. Na námietku žalovaného odvolací súd preskúmal aj postup súdu prvej inštancie, ktorým zisťoval cenu predmetného bytu z vyjadrenia realitnej kancelárie RIEŠIME BÝVANIE. Žalovaný k zisťovaniu ceny bytu súdom namietal, že vyjadrenie realitnej maklérky nie je možné považovať za odborné vyjadrenie v zmysle Civilného sporového poriadku, pretože na to sa vyžaduje žiadosť súdu. K predmetnému odvolací súd uviedol, že ustanovenie § 206 CSP nebránilo prvoinštančnému súdu vykonať dokazovanie aj odborným stanoviskom predloženým v konaní sporovou stranou, keďže dospel k záveru, že sa ním preukazujú skutočnosti, na ktoré je treba odborné znalosti a že ide o vyjadrenie vhodnej osoby, na čo v danom prípade aj podľa odvolacieho súdu realitný maklér vhodný bol. Súd prvej inštancie tento dôkaz vykonal a hodnotil ho v súvislosti s inými listinami (inzerátmi predloženými žalobkyňou) a na základe ich súhrnného hodnotenia dospel k záveru o cene bytu, pričom zároveň dostatočne vysvetlil prečo nevykonával k cene bytu ďalšie dokazovanie. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhol vykonať ďalšie dokazovanie k cene vyporiadavaných nehnuteľností a predloženie nových dôkazov - inzerátov ponúkajúcich na predaj byty na N. ulici v Z. z realitného portálu nehnuteľnosti.sk v odvolaní predstavovalo neprípustné novoty (§ 366 CSP a contrario), na ktoré nebolo možné prihliadnuť.

2.2. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalovaného, že súd prvej inštancie prekročil svoju právomoc, keď vyporiadal aj jeho podiel na pozemkoch, na ktorých je postavený bytový dom, v ktorom sa nachádza predmetný byt, pretože v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 veta prvá zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru v dome je nerozlučne spojené aj spoluvlastníctvo alebo iné spoločné právo k pozemku, na ktorom je dom postavený, a k príslušnému pozemku, takže bolo potrebné vyporiadať aj spoluvlastníctvo k pozemku.

2.3. Lehotu na splnenie povinnosti uloženej žalobkyňu uhradiť žalovanému za jeho spoluvlastnícky podiel stanovenú náhradu súd prvej inštancie odôvodnil tým, že na zabezpečenie takejto vysokej sumy peňazí je treba primeraný čas, s čím sa odvolací súd stotožnil. Námietka žalobcu, že rozhodnutím o lehotách na splnenie uložených povinností súd prvej inštancie porušil zásadu rovnosti strán nebola podľa odvolacieho súdu tiež opodstatnená, pretože na splnenie povinností vyplývajúcich zo širšieho vyporiadania spoluvlastníctva bola obom sporovým stranám stanovená rovnaká 30-dňová lehota. Rozhodnutie súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má konštitutívnu povahu a zakladá práva a povinnosti do budúcnosti, právo na zaplatenie náhrady tak vzniká spoluvlastníkovi až právoplatnosťou rozsudku a preto nie je dôvodná ani námietka, že súd porušil zásadu rovnosti, keď rozhodol, že žalobkyňa má žalovanému vyplatiť náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel až po tom, čo toto spoluvlastníctvo zanikne.

2.4. Žalovaný podal odvolanie aj v časti, v ktorej mu súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňu 3 500 eur ako náhradu za užívanie spoločnej veci nad rámec jeho podielu na spoluvlastníctve (výrok III.). Namietal nesprávne právne posúdenie jeho vyhlásenia o nájomnom z 9. novembra 2015 ako dohody o užívaní nehnuteľnosti, pretože nešlo o dvojstranný právny úkon. Po preskúmaní rozsudku v tejto časti sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že strany sa dohodli o užívaní spoločného bytu a o tom, že žalovaný bude za to, že žalobkyňa ho nemôže užívať uhrádzať náhradu.

Správne vyhodnotil, že aj napriek označeniu nešlo o nájomné, ktoré je pre spoluvlastnícky vzťah žalovaného k predmetu užívania vylúčené, ale o náhradu za užívanie bytu v rozsahu, ktorý nezodpovedá pomeru žalovaného na jeho vlastníctve. Aj keď žalovaný túto náhradu označil v predmetnom vyhlásení ako nájomné, resp. vo vyjadrení ako dobrovoľný príspevok (č. I. 56), možno právne posúdenie tohto vyjadrenia súdom prvej inštancie vyhodnotiť ako správne v súvislosti s výpoveďou žalobkyne, že v zmysle tohto vyhlásenia sa so žalovaným dohodli na podmienkach užívania bytu, postupovali podľa tejto dohody (žalovaný užíval celý byt a žalovanej platil 350 euro mesačne) a až v priebehu súdneho konania, začal žalovaný túto dohodu spochybňovať. Rovnako za správny považoval odvolací súd aj súvisiaci záver o nedôvodnosti žalovaným uplatnených nárokov voči žalobkyni na refundovanie 2/3-iny nákladov, ktoré uhradil za plyn, elektrinu a správu bytu, v ktorom smere vychádzal z dohody spoluvlastníkov o tom, že tieto platby bude uhrádzať žalovaný.

2.5. Ako dôvodné posúdil odvolací súd odvolanie len v časti o 947,29 eura, vyplývajúcej z predčasného splatenia hypotekárneho úver. Prvoinštančný súd vychádzal pri rozhodovaní o tejto časti nároku žalovaného z toho, že v dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 24. januára 2012 sporové strany vyhlásili, že pohľadávku z hypotekárneho úveru budú splácať podľa splátkového kalendára spoločne a nerozdielne. Toto vyhlásenie však nie je možné považovať za dohodu o vyporiadaní spoločného dlhu, pretože to nie je jej obsahom. Záväzok zaplatiť dlh spoločne a nerozdielne vyplýva z ustanovenia § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V zmysle ustanovenia § 511 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú podiely na dlhu všetkých účastníkov vo vzájomnom pomere rovnaké len v prípade, ak právnym predpisom, rozhodnutím súdu alebo dohodou účastníkov nie je stanovené inak. V danej veci povinnosť splácať hypotekárny úver súvisel s vlastníctvom nehnuteľností, ktoré boli predmetom zálohu zabezpečujúceho hypotekárny úver a preto podľa názoru odvolacieho súdu je pomerom na spoluvlastníctve daná aj účasť na dlhu z hypotekárneho úveru, nakoľko dohoda o vyporiadaní záväzkov z hypotekárneho úveru v dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov nestanovovala iný pomer na spoločnom dlhu. Podiel žalobkyne na predčasne splatenom dlhu z hypotekárneho dlhu 5 683,77 eura je tak 3 789,18 eura ($5\,683,77 \text{ eura} \times 2/3$). Pretože súd prvej inštancie uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanému z daného dôvodu iba 2 841,89 eura, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V., ktorým bol návrh žalovaného čiastočne zamietnutý podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému z širšieho vysporiadania spoluvlastníctva ešte 947,29 eura ($3\,789,18 - 2\,841,89$) v lehote rovnakej ako vo zvyšných častiach, t. j. 30 dní do právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšných napadnutých častiach odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preto ho vo výrokoch I., II., III. a V. (okrem zmeny v časti 947,29 eura) v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.6. O nároku na náhradu trov celého (t. j. prvoinštančného a odvolacieho) konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 396 ods. 1 a ods. 2 CSP v spojení s ustanoveniami § 255 ods. 1 a ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola úspešná v základnom spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a odvolací súd pri rozhodovaní zohľadnil, že výsledok konania zodpovedá jej návrhu predloženému žalovanému pred tým ako podala žalobu na súd a preto jej priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie prípustnosť, ktorého odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP teda tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bližšie vytýkané vady zmätočnosti odôvodňoval jednostrannosťou súdov nižších inštancií pri posudzovaní tvrdení žalobkyne, na preukázanie ktorých ani nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Namietal, že súd prvej inštancie mal vzhľadom na ním uvádzané dôvody postupovať podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda nezrušiť podielové spoluvlastníctvo medzi stranami sporu, keďže žalovaný opakovane v spore deklaroval svoj nepriaznivý zdravotný stav a tiež, že nemal možnosť zaobstarať si iné bývanie. Zdôrazňoval, že vzhľadom na svoj zdravotný stav potrebuje ostať bývať v N. O., kde má všetkých svojich lekárov. Po právoplatnosti rozsudku nebude mať žiadny byt ani peniaze, keďže za svoj podiel dostane len 60 000 eur z čoho po zaplatení trov konania nemá možnosť

zabezpečovať si bývanie v rovnakej lokalite. Súdny nižších inštancií tiež porušili zásadu rovnosti strán, keď lehotu stanovenú žalobkyni na splnenie uloženej povinnosti určili na 60 dní a lehotu na splnenie povinnosti žalovanému určili na 30 dní, pričom to ani náležite v zmysle ustanovenia § 232 CSP nezdôvodnili. Žalovaný nesúhlasil ani so stanovenou hodnotou jeho spoluvlastníckeho podielu, keď namietal, že pri jej zisťovaní súdy nižšej inštancií ignorovali ním predložené inzeráty na predaj bytov a jeho požiadavku na určenie hodnoty podielu znaleckým dokazovaním. Vyjadrenie realitnej makléry, ktoré navyše ani nevyžiadala súd nemožno považovať za odborné vyjadrenie. Nedostatočným odôvodnením posúdenia hodnoty predmetu spoluvlastníctva bolo podľa presvedčenia dovolateľa porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Dovolateľ ďalej namietal, že bol v spore od počiatku v absolútne znevýhodnenej situácii, pretože je ruskej národnosti, po slovensky síce rozumie, jeho slovenčina je však ťažko zrozumiteľná. Navyše je v dôchodkovom veku, trpí ochorením diabetes a je liečený pomocou inzulínovej pumpy. Choroba mu spôsobuje zdravotné komplikácie, jeho stav sa priebežne zhoršuje. Vzhľadom na jeho jazykové vybavenie a zdravotný stav vyššie opísaný a vek mal a mohol byť súdom prvej inštancie v konaní poučený o nesprávnom svojom procesnom postupe, o jeho procesných právach a povinnostiach, o potrebe zabezpečenia predkladania dôkazov, ako aj o nutnosti poprieť správnosť a relevanciu dôkazov a tvrdení predložených žalobkyňou. Žalovaný ako fyzická osoba bez právneho zastúpenia nevedel ani nemal možnosť vedieť akými ustanoveniami sa riadi Civilný sporový proces. Z odôvodnenia rozsudkov oboch súdnych inštancií ako aj zo zápisníc o pojednávaní vyplýva, že žalovaný nevyužil prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, pričom je evidentné, že od začiatku konania konal tak a mal za to, že všetky skutočnosti dôležité pre súdne konanie bude príslušný sudca zisťovať z vlastnej iniciatívy a vyžadovať od strán sporu a tieto budú strany dokladať výlučne na základe výzvy súdu. S poukazom na uvedené žalovaný vyslovil presvedčenie, že aj uvedeným postupom nebola zachovaná „rovnosť zbraní“ ani jeho právo na spravodlivý súdny proces. V uvedenej súvislosti obsiahne poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Napokon v závere podaného dovolania ešte súdom nižších inštancií vytkol, že sa nezaoberali jeho bytovou situáciou po tom, ako mu bude zo strany žalobkyne vyplatených 60 000 eur znížených o trovy konania. Z uvedených dôvodov žalovaný dovolací súd žiadala, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, respektíve aby ho zmenil tak, že žalobkyni uloží povinnosť vyplatiť žalovanému titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva sumu zodpovedajúcu skutočnej hodnote spoluvlastníckeho podielu podľa situácie na realitnom trhu t. j. vo výške 100 000 eur.

4. Žalobkyňa v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovaného jeho podanie označila za nedôvodné a preto dovolací súd žiadala, aby ho zamietol. Bližšie poukázala na to, že celé to dovolanie žalovaného je formulované ako ďalší odvolanie čo je v rozpore s jeho povahou ako mimoriadneho opravného prostriedku. Poprela jednotlivé skutkové tvrdenia žalovaného prezentované či už v odvolaní, respektíve v dovolaní a za nesprávne označila právne názory ním uvádzané. Podľa jej presvedčenia sa žalovaný v dovolaní zaberá najmä právnym posúdením veci, hodnotením dôkazov a správnosťou zisťovania skutkového stavu vyplývajúceho z dôkazov, čo sú skutočnosti, ktorými nemožno odôvodniť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobkyňa poukázala na viaceré vyjadrenia žalovaného prednesené v spore, z ktorých celkom jednoznačne vyplýva, že navrhuje, aby súd podielové spoluvlastníctvo zrušil a prikázal nehnuteľnosť za náhradu žalobkyni. Nežiadala teda nezrušiť podielové spoluvlastníctvo z dôvodov hodných osobitného zreteľa no napriek uvedenému sa súdy nižších inštancií aj uvedenou skutočnosťou zaoberali. Na pojednávaní dňa 11. februára 2019 zotrval na svojich vyjadreniach jasne a zrozumiteľne, v slovenskom jazyku predniesol aj záverečný návrh. Aj pri mimosúdnych rokovaní komunikoval jasne a zrozumiteľne v slovenskom jazyku. Neobstojí preto jeho argumentácia o porušení práva na spravodlivý proces tým, že mu nebolo umožnené komunikovať v materinskom jazyku. Navyše zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva, že by mal byť žalovaný poučovaný súdom nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, tak ako to v dovolaní tvrdil. Čo sa týka jazykovej výbavy žalovaného, žije v Slovenskej republike od roku 1986, pričom je ako podnikateľ v pravidelnom styku so štátnymi orgánmi a tretími osobami, s ktorými komunikuje po slovensky. Venuje sa realitnej činnosti pre občanov Slovenska, v zakladaní spoločností pre ruských a ukrajinských štátnych príslušníkov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného ako neprípustné treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

10.1. Žalovaný vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu, v ktorej súvislosti vytkol predovšetkým nesprávne zistenú hodnotu spoločnej nehnuteľnosti kvôli nevykonanému dokazovaniu, tiež vytkol súdom nižších inštancií, že sa nezoberali so všetkými argumentami, ktoré v spore uvádzal (osobitne zdôraznil existenciu dôvodov pre zamietnutie žaloby podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ďalej namietal porušenie princípu rovnosti strán a napokon porušenie práva konať v materinskom jazyku.

11. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

16. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

17. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná

spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

18. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

19. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (viď § 387 ods. 1 až 3 CSP). V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

21. Dovolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2018 sp. zn. III. ÚS 314/2018, podľa ktorého odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP.

22. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením veci s tým, že sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie. Uvedený postup je v súlade s § 387 ods. 2 CSP, ktoré ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdí. Pod vecnou správnosťou je potrebné rozumieť správne zistenie skutkového stavu, správnu aplikáciu a interpretáciu príslušnej hmotnoprávnej normy na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. V danom prípade odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia dostatočne zrozumiteľným spôsobom uviedol, prečo

považoval rozhodnutie prvoinštančného súdu o zrušení podielového spoluvlastníctva strán sporu a prikázaní bytu za náhradu žalobkyni za vecne správne. Vyjadril sa podrobne aj k jednotlivým námietkam žalovaného. V uvedenom smere v prvom rade preskúmal postup súdu prvej inštancie, ktorým zisťoval cenu spoločného bytu (z vyjadrenia realitnej kancelárie RIEŠIME BÝVANIE) a nezistil žiadne pochybenie. V bode 28. svojho rozsudku konštatoval, že prvoinštančný súd predmetný dôkaz vykonal a hodnotil ho v súvislosti s inými listinami (inzerátmi predloženými žalobkyňou) a na základe ich súhrnného hodnotenia dospel k správneému záveru o cene spoločného bytu. Pokiaľ žalovaný v odvolaní tvrdil, že v danej veci sú dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v jeho nepriaznivom zdravotnom stave a že je na bývanie v byte odkázaný odvolací súd (v bode 26. rozsudku) uviedol, že sám žalovaný v odvolaní resp. aj v konaní pred súdom prvej inštancie navrhoval spoluvlastníctvo k predmetnému bytu zrušiť a vyplatiť mu náhradu za podiel na majetku 80 000 eur, teda nie žalobu zamietnuť. Odvolací súd pri preskúmaní veci v zmysle uvedenej námietky zistil, že súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie o zrušení spoluvlastníctva založil na úplnom zistení a podrobnom vyhodnotení všetkých významných skutkových okolností. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie (nakoniec aj v odvolaní) poukazoval na svoj zdravotný stav s cieľom získať náhradu vyššiu náhradu ako zodpovedá jeho podielu na spoluvlastníctve, nie ako na argument pre nezrušenie podielového spoluvlastníctva. Súd prvej inštancie sa aj napriek tomu zaoberal vyjadrením žalovaného o jeho zdravotnom stave a vyhodnotil ho tak, že samotný diabetes mellitus 1. stupňa bez ďalšieho nie je dôvodom pre nezrušenie spoluvlastníctva, proti čomu žalobca v odvolaní nenamietal. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní správne zohľadnil vyjadrenie žalobkyne, že byt bude užívať s rodinou a to, že žalovaný v konaní navrhoval, aby bol byt prikázaný do jej výlučného vlastníctva. Ani ďalšie dôvody, ktoré mali byť podľa žalovaného zohľadnené pri rozhodovaní, a to, že pre svoj zdravotný stav potrebuje bývať v N. O., kde má lekárov a že za priznanú náhradu nemá možnosť zaobstarať si v N. O. ani jednoizbový byt, i v prípade, ak by bola ich intenzita vyhodnotená ako mimoriadne vysoká, nemohli podľa názoru odvolacieho súdu viesť k nezrušeniu spoluvlastníctva a ani k zvýšeniu náhrady za podiel na majetku, pretože tá bola jednoznačne určená podielom na spoluvlastníctve veci a vo výške 1/3-iny aj žalovanému bola priznaná. Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku vysporiadal aj s námietkou žalovaného o nesprávnom právnom posúdení vyhlásenia o nájomnom z 9. novembra 2015 ako dohody o užívaní nehnuteľnosti, pretože nešlo o dvojstranný právny úkon. Po preskúmaní rozsudku v tejto časti sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že strany sa dohodli o užívaní spoločného bytu a o tom, že žalovaný bude za to, že žalobkyňa ho nemôže užívať uhrádzať náhradu. Rovnako za správny považoval odvolací súd aj súvisiaci záver o nedôvodnosti žalovaným uplatnených nárokov voči žalobkyni na refundovanie 2/3-ín nákladov, ktoré uhradil za plyn, elektrinu a správu bytu, v ktorom smere vychádzal z dohody spoluvlastníkov o tom, že tieto platby bude uhrádzať žalovaný. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalovaného, že súd prvej inštancie prekročil svoju právomoc, keď vyporiadal aj jeho podiel na pozemkoch resp. námietku o porušení princípu rovnosti strán (viď bod 28. a 29. rozsudku).

S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súd nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitostami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

23. Podľa judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Dovolateľ v dovolaní neuviedol nevykonanie takého dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, nakoľko iba takúto skutočnosť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

24. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je nesúhlas s

právnym posúdením vecí (R 54/2012, R 24/2017). Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia vecí na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia.

25. Z obsahu dovolania žalovaného tiež vyplýva, že namietal porušenie princípu rovnosti strán (resp. rovnosť zbraní - pozn. dovolacieho súdu).

25.1. K tomu dovolací súd uvádza, že strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (článok 6 CSP). Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (m. m. 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 3Cdo/90/2017). V danom prípade dovolací súd musí konštatovať, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Dovolateľ videl porušenie rovnosti strán „v rôzne stanovenej lehote ohľadne povinnosti na splnenie určenej žalobkyni a žalovanému a navyše bez náležitého odôvodnenia v zmysle ustanovenia § 232 CSP“. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že porovnaním všetkých výrokov ukladajúcich povinnosť plnenia je už na prvý pohľad zrejmé, že pokiaľ súdy nižších inštancií rozhodovali o vzájomných nárokoch strán v rámci „širšieho vyporiadania“, t. j. výrok III. a IV. uložili tak žalobkyni ako aj žalovanému rovnakú 30 dňovú lehotu na plnenie, a to od právoplatnosti rozsudku. V prípade výroku II. ukladajúcemu povinnosť žalobkyni zaplatiť žalovanému titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva sumu 60 000 eur lehota na plnenie bola stanovená na 60 dní od právoplatnosti rozsudku, čo však prvoinštančný súd náležite v bode 49. svojho rozsudku vysvetlil s poukazom na výšku priznanej čiastky žalovanému. Žalovaný videl porušenie princípu rovnosti strán aj v tom, že vzhľadom na svoje jazykové vybavenie, zdravotný stav a vek mal a mohol byť súdom prvej inštancie v konaní poučený o nesprávnosti svojho procesného postupu, o jeho procesných právach a povinnostiach, o potrebe zabezpečenia predkladania dôkazov, ako aj o nutnosti poprieť správnosť a relevanciu dôkazov a tvrdení predložených žalobkyňou, ako fyzická osoba bez právneho zastúpenia nevedel ani nemal možnosť vedieť akými ustanoveniami sa riadi Civilný sporový proces. Vo vzťahu k predmetnému dovolací súd uvádza, že žalovaný bol prvoinštančným súdom na začiatku sporu riadne poučený (č. l. 55 spisu) o všetkých jeho procesných právach a povinnostiach vrátane možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Obsah jeho kvalifikovaných podaní, ktoré v spore produkoval a tiež predložená predžalobná komunikácia strán vôbec nesvedčia tomu, že by nerozumel predmetu sporu resp. výzvam a postupu súdu v konaní, hoci nie je slovenskej národnosti. Porušením princípu rovnosti strán v danom spore by bolo práve to, o čo žalovaný žiadal, teda ak by súd sám z vlastnej iniciatívy v sporovom konaní zhromažďoval a vykonával dôkazy v jeho prospech a vykonával prostriedky procesnej obrany a procesného útoku za žalovaného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné vyhodnotiť námietku o porušení princípu rovnosti strán ako nedôvodnú, pretože porušenie predmetného princípu nemožno stotožňovať s tým, keď súd nerozhodne v súlade s očakávaniami niektorej strán sporu.

26. Žalovaný v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP poukázal i na nevykonanie jeho výsluchu procesne predpísaným spôsobom, konkrétne vytýkal súdu prvej inštancie, že pri vedení výsluchu nezohľadnil jeho vek, zdravotný stav a neznalosť slovenského jazyka.

26.1. V zmysle ustanovenia § 155 CSP každý má právo konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie. Súd je povinný stranám zabezpečiť rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. S prihliadnutím na povahu a okolnosti veci priberie súd tlmočníka. Trovy spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, znáša štát.

26.2. Ak o pribratie tlmočníka na ústne pojednávanie nepožiada samotná strana, súd je povinný s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyzvať stranu na oznámenie, či rozumie slovenskému jazyku, alebo aký je jazyk, ktorému rozumie, a či v prípade, ak nerozumie slovenskému jazyku, požaduje ustanovenie tlmočníka. S poukazom na ustanovenie § 183 CSP, ktoré upravuje dôvody odročenia pojednávania, je nevyhnutné, aby potrebu pribratia tlmočníka uviedla strana ešte pred pojednávaním. Pre pribratie tlmočníka však nepostačuje samotná skutočnosť, že strana nerozumie slovenskému jazyku. Pribratie tlmočníka musí podľa novej právnej úpravy kumulatívne odôvodňovať povaha a okolnosti veci. Aj keď zákonodarcu túto podmienku bližšie neodôvodnil, dôvodom môže byť najmä hospodárnosť konania, a teda napríklad ak pre rozhodnutie vo veci postačujú stranou predložené listinné dôkazy, ktoré nikto nerozporoval, a pod.

26.3. V danom prípade obsah spisu nedáva podklad o porušení práva žalovaného konať pred súdom v materinskom jazyku, pretože žalovaný bol súdom prvej inštancie riadne poučený o všetkých jeho procesných právach, pričom zo žiadnej zápisnice z pojednávania resp. jeho podaní nevyplyva, že by požiadaval o pribratie tlmočníka. Vzhľadom na obsah jeho kvalifikovaných podaní sa súdy nižších inštancií ani nemohli odôvodnene domnievať, že žalovaný jazyku v ktorom koná súd nerozumie. Z uvedeného dôvodu je preto predmetná námietka nedôvodná. Tak isto aj námietka, týkajúca sa porušenia práva na spravodlivý proces z dôvodov „nezohľadnenia“ veku a zdravotného stavu žalovaného, nakoľko spôsob vedenia pojednávania nebol v priebehu súdneho pojednávania žalovaným namietaný a navyše Civilný sporový poriadok nemá vo svojich ustanoveniach ani uvedené, akým spôsobom by sa mal vykonať výsluch strán s ohľadom na ich vek resp. zdravotný stav. S prihliadnutím na princípy a zásady, na ktorých je procesný kódex postavený však možno povedať, že súd by mal zvažovať uvedenú skutočnosť vždy podľa okolností konkrétneho prípadu. V uvedenom smere v preskúmvanej veci dovolací súd žiadne pochybenie súdov nižších inštancií nezistil.

27. So zreteľom na uvedené pod bodmi 11. až 26. tohto rozhodnutia dovolací súd uzatvára, že žalovaný neopodstatnene vytýka, že súdy nižších inštancií mu nesprávnym procesným postupom porušili jeho právo na spravodlivý proces, a preto nemožno prípustnosť dovolania žalovaného vyvodit' z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalobkyne na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.